

Y Swyddfa Rheoleiddio Niwclear (ONR) Adroddiad Safle ar gyfer Wylfa

Adroddiad ar gyfer y cyfnod 1 Mehefin - 31 Rhagfyr 2018

Rhagair

Cyhoeddir yr adroddiad hwn yn rhan o ymrwymiad yr ONR i sicrhau bod gwybodaeth am weithgareddau arolygu a rheoliadol yn ymwneud â'r safle uchod ar gael i'r cyhoedd. Dosberthir adroddiadau yn chwarterol i aelodau Grŵp Rhanddeiliaid Safle Trawsfynydd a hefyd maent ar gael ar wefan yr ONR (<http://www.onr.org.uk/lrc/>).

Fel arfer bydd arolygwyr safle o'r ONR yn mynd i gyfarfodydd Grŵp Rhanddeiliaid Safle Wylfa lle mae'r adroddiadau hyn yn cael eu cyflwyno a byddant yn ymateb i unrhyw gwestiynau a godir yno. Dylai unrhyw un sydd eisiau ymholi ynglŷn â materion a drafodir yn yr adroddiad hwn gysylltu â'r ONR.

TABL CYNWYS

1	AROLYGIADAU.....	3
2	MATERION ARFEROL.....	3
3	MATERION ANARFEROL.....	4
4	GWEITHGAREDD RHEOLEIDDIO.....	4
5	NEWYDDION GAN YR ONR.....	5
6	CYSYLLTIADAU.....	7

1 AROLYGIADAU

1.1 Dyddiadau arolygu

Fe gynhaliodd arolygydd safle'r ONR arolygiadau ar y dyddiad canlynol yn ystod y chwarter:

- 5 – 7 Mehefin
- 24 – 26 Gorffennaf
- 15 - 19 Hydref
- 4 - 5 Rhagfyr

2 MATERION ARFEROL

2.1 Arolygiadau

Cynhelir arolygiadau ar y safle fel rhan o'r broses o fonitro cydymffurfiaeth â'r canlynol:

- yr amodau a atodwyd gan yr ONR i'r drwydded safle niwclear a ddyfarnwyd dan y Ddeddf Safleoedd Niwclear 1965 (NIA65) (fel y'i haddaswyd);
- y Ddeddf Ynni 2013
- y Ddeddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith 1974 (HSWA74); a
- rheoliadau a wnaed o dan HSWA74, er enghraifft y Rheoliadau Ymbelydredd Ïoneiddio 2017 (IRR17) a'r Rheoliadau Rheoli Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith 1999 (MHSWR99).

Mae'r arolygiadau yn golygu monitro gweithredoedd y trwyddedai ar y safle mewn perthynas â digwyddiadau, gweithrediadau, cynnal a chadw, prosiectau, addasiadau, newidiadau i'r ddadl ddiogelwch ac unrhyw faterion eraill a all effeithio ar ddiogelwch. Mae'n ofynnol i'r trwyddedai wneud trefniadau digonol a'u rhoi ar waith o dan yr amodau sydd wedi eu hatodi i'r drwydded er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth gyfreithiol. Mae arolygiadau yn ceisio rhoi barn ar ddigonolrwydd y trefniadau hyn a'u gweithrediad.

Yn y cyfnod hwn, cwmpasodd arolygiadau rheolaidd o'r safle y canlynol:

- archwiliad, cynnal a chadw, arolygu a phrofi;
- rheoli gweithrediadau yn cynnwys rheoli a goruchwyllo;
- hyfforddiant, cymwysterau a phrofiad staff;
- parodrwydd ar gyfer argyfwng;
- digwyddiadau ar y safle;
- rheoli gwastraff ymbelydrol;
- datgomisiynu;
- newidiadau sefydliadol;
- sicrhau ansawdd a chofnodion;
- iechyd a diogelwch confensiynol (dim niwclear)
- diogelwch (bydd ychwanegu gwybodaeth ddiogelwch at yr adroddiad hwn yn dibynnu ar ei ddsbarthiad)

Yn gyffredinol, barnodd yr ONR bod y trefniadau a wnaed ac a weithredwyd gan y safle mewn ymateb i ofnion diogelwch yn ddigonol yn y meysydd a arolygwyd. Fodd bynnag, pan ystyriwyd bod angen gwelliannau, gwnaeth y trwyddedai ymrwymadau boddhaol i fynd i'r afael â'r materion, a bydd yr arolygydd safle yn monitro cynnydd yn ystod ymweliadau yn y dyfodol. Lle bo angen, bydd yr ONR yn cymryd camau gorfodi rheoliadol ffurfiol i sicrhau y gweithredir mesurau adferol priodol o fewn terfynau amser sy'n rhesymol ymarferol.

Ar 16 Hydref fe wnaeth arolygwyr diogelwch safle a enwebwyd gan ONR, ynghyd â thri arolygydd arbenigol arsylwi ar arddangosiad blynyddol Magnox Limited o drefniadau brys safle Wylfa. Ar y cyfan, roedd yr arolygwyr yn fodlon ag arddangosiad Magnox Limited.

2.2 Gwaith arall

Cynhaliodd yr arolygydd safle gyfarfod achlysurol gyda'r cynrychiolwyr diogelwch, i gefnogi eu gwaith o gynrychioli gweithwyr a derbyn gwybodaeth ar faterion sy'n effeithio ar eu hiechyd, diogelwch a lles yn y gwaith.

Ar 19 Hydref fe gynhaliodd Brif Swyddog Gweithredol ONR, Adrienne Kelbie, a Phrif Arolygydd Niwclear, Mark Foy, ymweliad wedi'i gynllunio ag Wylfa. Roedd hwn yn un o gyfres o ymweliadau y mae Adrienne a Mark yn eu cynnal eleni â safleoedd niwclear y DU. Yn ystod yr ymweliad cyfarfu Adrienne a Mark â phobl ar y safle gan gynnwys tîm arwain y safle, peirianwyr safle, cynrychiolwyr diogelwch a rhwydwaith menywod Magnox. Rhoddodd yr ymweliad gipolwg pellach i'r heriau y mae staff sy'n ymgymryd â gweithredoedd dad-danwyddo yn eu hwynebu a'r gostyngiadau arfaethedig yn y lefelau staffio.

3 MATERION ANARFEROL

Mae'n ofynnol i drwyddedai sefydlu trefniadau i ymateb i faterion a digwyddiadau anghyffredin. Mae arolygwyr yr ONR yn barnu digonolrwydd ymateb y trwyddedai, yn cynnwys sut y gweithredwyd i gyflawni unrhyw welliannau angenrheidiol.

Ym mis Rhagfyr, cynhaliodd yr arolygydd diogelwch safle ac arolygydd peirianeg drydanol arbenigol ymholiadau dilynol i ddamwain yn gysylltiedig â bwrdd ffiwsiau dosbarthiad trydanol ar safle Wylfa. Ysgogwyd yr ymholiadau ar ôl i Magnox Limited hysbysu ONR am y digwyddiad. Nid oes gofyn i Magnox Limited roi hysbysiad ffurfiol i ONR o'r digwyddiad hwn o dan ofynion Amod Trwydded 7 (digwyddiadau ar safle). Ystyriodd yr arolygydd diogelwch safle enwebedig bod hyn yn enghraifft o ddiwylliant adrodd agored a gonest gan Magnox Limited.

Yn gyffredinol, roedd yr arolygydd diogelwch safle enwebedig o'r farn bod diffyg ymddangosiadol wrth gydymffurfio â'r Rheoliadau Trydan yn y Gweithle 1989 ar safle Wylfa. Serch hynny, barnodd yr arolygydd bod y camau a gymerwyd gan Magnox Limited yn union ar ôl y digwyddiad yn ddigonol i ddychwelyd y cwmni i gydymffurfio â'r rheoliadau. Disgrifir y camau rheoleiddio dilynol gan yr arolygydd safle enwebedig yn adran 4 isod.

4 GWEITHGAREDD RHEOLEIDDIO

Gall yr ONR gyhoeddi dogfennau ffurfiol i sicrhau y cydymffurfir â gofynion rheoliadol. O dan amodau trwyddedu safleoedd niwclear, mae'r ONR yn cyhoeddi dogfennau rheoliadol, sydd naill ai'n caniatáu gweithgaredd neu'n mynnu bod camau penodol yn cael eu cymryd; gelwir y rhain gyda'i gilydd yn 'Offerynnau Trwydded' (LIs), ond gallant fod ar ffurf arall. Yn ychwanegol, gallai arolygwyr gymryd ystod o gamau gorfodi, i gynnwys cyhoeddi Hysbysiad Gorfodi.

- Ym mis Rhagfyr, cyhoeddodd yr arolygydd diogelwch safle enwebedig Lythyr Gorfodi i Magnox Limited yn dilyn adnabod y diffygion ymddangosiadol wrth gydymffurfio â'r Rheoliadau Trydan yn y Gwaith 1989 ar safle Wylfa.

Tabl 1

Offerynnau Trwyddedu a Hysbysiadau Gorfodi a Gyhoeddwyd gan yr ONR yn ystod y cyfnod hwn

Dyddiad	Math	Rhif Cyfeirio	Disgrifiad
	Dim wedi'u Cyhoeddi		

Gellir dod o hyd i adroddiadau gyda manylion y penderfyniadau rheoliadol uchod ar wefan yr ONR yn <http://www.onr.org.uk/pars/>.

5 NEWYDDION GAN YR ONR

Newyddion Corfforaethol

Ym mis Mehefin, fe wnaethom gyhoeddi ein Hadroddiad a Chyfrifon Blynyddol yn tynnu sylw at raddau ein gweithgareddau rheoleiddio. Yn ystod y flwyddyn 17/18, cynhaliwyd 1,000 o arolygon ar draws 36 o safleoedd trwyddedig a deiliaid dyletswydd trafndiaeth, gan sicrhau bod y safonau gofynnol o ddiogelwch eiddo a diogelwch personol yn cael eu bodloni i warchod y cyhoedd a'r gweithwyr. Mae'r adroddiad llawn ar gael ar ein gwefan.

Ym mis Gorffennaf, fe wnaethom gyhoeddi ein hail [adroddiad cyflog y rhywiau](#). Dengys canlyniadau ar draws y sefydliad bod gan ONR fwlch cyflog rhwng y rhywiau cymedrig o 35.2%, sy'n ehangach na'r llynedd, er yn gyffredinol mae'n debyg i weddill diwydiant niwclear y DU ac a oedd wedi'i ragweld o ystyried ein proffil gweithlu, ac un y diwydiannau yr ydym wedi recriwtio ohonynt yn hanesyddol. Mae ONR yn ymrwymedig i fynd i'r afael â'r mater hwn ac mae'n parhau i ganolbwyntio ar wella amrywiaeth a chynhwysiant.

Mae ein Prif Weithredwr, Adrienne Kelbie, wedi cytuno ar estyniad o dair blynedd, gan fynd â'i thymor cyflogaeth at Ionawr 2022.

Mae'r Adran Gwaith a Phensiynau wedi cychwyn ar y broses ar gyfer recriwtio Cadeirydd ONR newydd (manylion pellach i'w cael ar [wefan penodiadau cyhoeddus](#)). Bydd ein Cadeirydd cyfredol, Nick Baldwin, yn parhau yn ei swydd hyd at 31 Mawrth, 2019.

Newyddion Rheoleiddio

Ar 25 Gorffennaf cyhoeddodd ein penderfyniad i erlyn yr Atomic Weapons Establishment am droseddau o dan Adran 2 (1)* Deddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith Ac ati 1974. Roedd y cyhuddiad hwn yn ymwneud â digwyddiad trydanol ar 27 Mehefin, 2017, a arweiniodd at anaf i weithiwr AWE. Roedd y digwyddiad yn fater iechyd a diogelwch confensiynol ac ni chafwyd risg radiolegol i weithwyr na'r cyhoedd. Mewn gwrandawriad llys ar 18 Medi, plediodd AWE yn euog i'r cyhuddiad a chafodd y dedfrydu ei ohirio hyd at 9 Tachwedd, 2018.

Mewn achos ar wahân a ddygwyd gerbron gan ONR, plediodd EDF Energy Nuclear Generation Ltd a Doosan Babcock Ltd yn euog ar 10 Hydref, 2018, i droseddau o dan y Ddeddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith ac Ati 1974, adran 3(1) a'r Rheoliadau Gweithio ar Uchder 2005, Rheoliad 4(1) yn y drefn honno. Mae'r cyhuddiadau yn ymwneud â digwyddiad ar 12 Ebrill 2017 yng ngorsaf bŵer niwclear Hinkley Point B, a arweiniodd at anaf difrifol i weithiwr Doosan Babcock Ltd. Yn dilyn gwrandawriad yn Llys Ynadon Taunton, traddodwyd yr achos i'w ddedfrydu yn Llys y Goron Taunton gyda dyddiad y gwrandawriad wedi'i osod dros dro ar gyfer 1 Chwefror 2019.

Roedd yr achosion a oedd yn cynnwys AWE, EDF Energy Ltd a Doosan Babcock Ltd yn perthyn i ddigwyddiadau confensiynol, math diwydiannol a fyddai wedi bod yn amodol ar reoliad gan yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch cyn creu ONR bedair blynedd yn ôl, pan gymerasom gyfrifoldeb dros faterion o'r fath ar safleoedd trwyddedig. Nid oedd unrhyw risg radiolegol i weithwyr na'r cyhoedd. Cyhoeddir diweddariadau pellach ar yr ymgyrch recriwtio ar ein gwefan www.onr.org.uk.

Rydym ar darged i gyflwyno trefn diogelu domestig newydd y DU ar ddiwedd mis Mawrth 2019. Rydym wedi recriwtio holl arbenigwyr diogelu y mae disgwyl y bydd eu hangen ar y DU ac ar darged i gael system TG bwrpasol, i redeg ochr yn ochr ag Euratom o fis Ionawr 2019. Mae'r prosiect wedi cael adolygiad 'cyffyrddiad ysgafn' gan yr Awdurdod Seilwaith a

Phrosiectau (IPA), canolfan arbenigedd y llywodraeth ar seilwaith a phrosiectau o bwys. Rhoddodd yr IPA sgôr o Gwyrdd/Amber i ni, pleidlais arall o hyder yn y gwaith hyd yma. Rydym wedi bod yn siarad â rhanddeiliaid diwydiant am ein rheoleiddio yn y dyfodol a byddwn yn gwneud mwy o hyn yn 2019.

Cyhoeddodd llywodraeth y DU ei ddiweddariad chwarterol diweddaraf ar adael Euratom ym mis Hydref. Mae'r diweddariad yn cynnwys cynnydd ar drefniadau rhyngwladol a masnach yn y sector niwclear sifil.

Ymgysylltu â Rhanddeiliaid

Fel rhan o'n gwaith parhaus i ymgysylltu â rhanddeiliaid, ym mis Mehefin 2018 fe wnaethom groesawu gweithwyr proffesiynol ariannol o nifer o ddalwyr trwydded a deiliaid dyletswydd niwclear i seminarau yn Llundain a Birmingham. Wedi'i arwain gan ein Cyfarwyddwr Cyllid, Sarah High, fe wnaethom gynnal seminarau i gynnig dealltwriaeth well i'r diwydiant o'n methodoleg codi tâl, yr egwyddorion yr ydym yn eu cymhwyso a sut y mae'r broses codi tâl yn gweithio. I gyd-fynd â'r seminarau rydym hefyd wedi cyhoeddi llyfryn newydd – Sut ydym yn codi tâl am Reoliad Niwclear – sydd ar gael ar ein gwefan.

Ym mis Awst 2018 cynhaliodd ein Prif Arolygydd Niwclear Mark Foy a Dirprwy Brif Arolygydd Mina Golshan, gweminar ar gyfer rhanddeiliaid ar ganlyniadau adroddiad y DU i'r Cyd-gonfensiwn. Mae hon yn sianel gyfathrebu newydd yr ydym wedi chyflwyno, a bwriedir cynnal gweminarau pellach. Os hoffech chi ddysgu mwy, cysylltwch â'r tîm Cyfathrebu ONR trwy contact@onr.gov.uk

Gellir cael cipolwg ar waith yr ONR fel rheoleiddiwr annibynnol i'r diwydiant niwclear yn Regulation Matters yr ONR. Mae'r cyhoeddiad ar-lein (<http://www.onr.org.uk/regulation-matters.htm>) yn adrodd ar themâu a datblygiadau allweddol ym mhob un o raglenni rheoleidiol yr ONR ac yn darparu diweddariad ynglŷn â'r newidiadau i ddod yn ONR. <http://www.onr.org.uk/index.htm>. I gael y newyddion a diweddariadau diweddaraf gan ONR, ewch i'r wefan a chofrestrwch ar gyfer ein e-fwletin (<http://www.onr.org.uk/ebulletin/index.htm>).

6 CYSYLLTIADAU

Office for Nuclear Regulation
Redgrave Court
Merton Road
Bootle
Merseyside
L20 7HS
gwefan: www.onr.org.uk
e-bost: ONREnquiries@onr.gsi.gov.uk

Cyhoeddir y ddogfen hon gan y Swyddfa dros Reoli Niwclear (ONR). Am ragor o wybodaeth am yr ONR, neu i roi adroddiad am anghysondebau neu wallau yn y cyhoeddiad hwn, ewch i <http://www.onr.org.uk/feedback.htm>.

© Y Swyddfa dros Reoli Niwclear, 2018

Os ydych yn dymuno ailddefnyddio'r wybodaeth hon, ewch i www.onr.org.uk/copyright.htm am fanylion. Cyhoeddwyd 12/18

Ar gyfer dogfennau cyhoeddedig, y copi electronig ar wefan yr ONR yw'r fersiwn fwyaf cyfredol sydd ar gael i'r cyhoedd ac mae ei gopiö neu ei argraffu yn gwneud y ddogfen hon yn un na ellir ei rheoli.